

MEMORANDUM

CRB 2019-0934

Krachtlijnen voor een duurzame toekomst
voor de uitgeverijen en de papier- en grafische sector

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Memorandum

Krachtlijnen voor een duurzame toekomst voor de uitgeverijen en de papier- en grafische sector

**Brussel
08.05.2019**

1 Pluralistische nieuwsverspreiding verzekeren

In een democratie als de onze is het van belang dat iedere burger, ongeacht zijn woonplaats, inkomen..., toegang heeft tot objectieve nieuwsfeiten omdat een goed geïnformeerde burger zelfredzaam is en gefundeerde en slimme keuzes maakt. We leven in een samenleving waarin aan de bevolking via veel verschillende kanalen een massa aan informatie wordt aangeboden. De klassieke gedrukte pers speelt een sleutelrol in het correct informeren van de bevolking op basis van nieuwsfeiten. Ze vormt een objectieve en betrouwbare nieuwsverslaggever en moet in deze rol ook worden erkend door de overheid en de samenleving. Deze rol van objectieve nieuwsverslaggever wordt zelfs belangrijker in de context van de aanwas van nepnieuws op digitale mediakanalen.

De sociale partners van de sector, verenigd in de Bijzondere raadgevende commissie (brc) voor de papier-, grafische en uitgeverijensector van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven (CRB), vragen daarom om in de kortst mogelijke termijn werk te maken van de verlenging voor 2 jaar van de concessies voor de bedeling van erkende kranten en tijdschriften.

Daarnaast vormt de gratis lokale pers een belangrijke voedingsbodem voor de ondersteuning van het lokaal economisch en cultureel weefsel. Het behoud van het opt-out systeem waarbij op de brievenbus wordt aangegeven dat de bewoners geen reclamedrukwerk en/of gratis pers wensen, is volgens de sociale partners van de sector een noodzakelijke voorwaarde voor het voortbestaan van deze lokale clusters. De overeenkomst met het Waals gewest¹ waarbij het behoud van het opt-out systeem centraal staat, is volgens hen daarom een belangrijke stap vooruit.

2 Werk maken van een level playing field

De sociale partners van de Papier, grafische en uitgeverijensector zijn verheugd over het feit dat de wet² van 28 maart 2019 betreffende de toepassing van btw-tarieven op bepaalde publicaties in de Kamer werd goedgekeurd.

Hiermee wordt het btw-tarief van digitale publicaties gelijkgeschakeld met het btw-tarief van papieren publicaties, zoals gevraagd in meerdere adviezen³ van de brc Papier, grafische en uitgeverijensector van de CRB.

Toch zijn er nog belangrijke stappen te zetten om echt te evolueren naar een gelijk speelveld.

De sociale partners van de sector vragen in deze context dan ook dat de mededingingsautoriteiten bijzondere aandacht besteden aan het respecteren van de mededingingsregels i.h.k.v. de reeds sterke concentratie in de sector van de digitale distributie en dit met het oog op het verzekeren van eerlijke onderhandelingen in de sector in het bijzonder met de grote internationale platformen (bv. Google en Facebook)

Ook is het essentieel dat de overheid een “level playing field” waarborgt door de openbare omroepen niet te subsidiëren om de geschreven pers te beconcurreren.

---

¹ Arrêté du Gouvernement wallon favorisant la prévention de certains déchets et la propreté publique

² Wetsvoorstel tot wijziging van het kb nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de btw en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven wat de bepaalde publicaties betreft

³ Zie adviezen “Krachtlijnen voor een duurzame toekomst voor de uitgeverijensector (CRB 2018-0511)” en “Samen met de overheid werken aan een sterke circulaire waardeketen van de papier-, grafische en uitgeverijensector (CRB 2017-0329)”

Verder is de leefbaarheid van de media afhankelijk van een afdoende bescherming van de intellectuele eigendomsrechten. De sociale partners vragen daarom aan de federale regering dat bij de implementatie van de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt wordt gestreefd naar een sterk en werkbaar naburig recht. In deze context roepen zij de regering ook op om eenzelfde behandeling voor de auteursrechten op perspublicaties in de digitale eengemaakte markt als voor andere collectieve werken te garanderen⁴. Dit zijn belangrijke voorwaarden opdat uitgevers zouden kunnen inspelen op de uitdagingen van het digitale tijdperk en zo het voortbestaan van een onafhankelijke, professionele kwaliteitsjournalistiek kunnen blijven verzekeren.

3 Innovatiestrategieën ondersteunen

De Belgische drukkerijen worden geconfronteerd met talrijke uitdagingen en obstakels die hen ervan weerhouden om met succes een duurzame transformatie te realiseren. De meeste drukkerijen beschikken door de tanende vraag en de hevige concurrentie in de sector over weinig tot geen risicokapitaal.

Daarom vragen de sociale partners van de sector aan de overheid om de toegang tot de kapitaalmarkt voor drukkerijen te faciliteren en hen toe te laten redelijke betalingstermijnen met hun klanten overeen te komen zodoende onhoudbare voorfinancieringen te vermijden. Aan kleine drukkerijen kan de overheid extra zuurstof geven door in te grijpen in de (para)fiscaliteit. De verminderde sociale bijdragen voor werkgevers bij de aanwerving van de eerste 6 werknemers is in die context een goede parafiscale maatregel. Jammer genoeg komt de maatregel meestal niet ten goede aan kleinere traditionele bedrijven, die de laatste jaren geen nieuw personeel hebben kunnen aanwerven.

Innovatie binnen de drukkerijensector kan ook worden gestimuleerd door netwerken en kennisuitwisseling tussen de drukkerijensector en gerelateerde sectoren aan te moedigen. Daarnaast is **steun voor on-the-job opleidingen en bedrijfsstages** essentieel om vaardigheden die in het onderwijs niet extensief kunnen worden aangeleerd, op de werkvloer bij te brengen. Tenslotte zou een **uitbreiding van het bereik van de innovatiesubsidies** naar bv. investeringen in een onlineverdienmodel voor de drukkerijen een extra duwtje in de rug vormen om een succesvolle duurzame transitie te bewerkstelligen.

---

⁴ Voor meer info, kunt u het advies over de krachtlijnen voor een duurzame toekomst voor de uitgeverijensector (CRB 2018-0511) raadplegen.

4 Bevorderen van een positief milieu-imago voor de waardeketen van de sector

Een belangrijke bedreiging voor de hele sector is het bezwaarlijk milieu-imago dat door sommigen aan de waardeketen van de papier-, grafische en uitgeverijsector wordt aangemeten. Dit milieu-imago is voor de Europese en Belgische papiersector in het bijzonder evenwel onterecht. Dit blijkt uit de hoge recyclagegraad van bijna 90% in België en de goede gemiddelde recyclagegraad van 75% voor heel Europa.

Het is aldus belangrijk om in deze context de lezer op papierdrager geen schuldgevoel aan te praten. De recyclage van papier in België en Europa scoort immers zeer goed en is zeker niet meer vervuilend dan het digitaal alternatief. **De overheid kan een belangrijke rol spelen door in deze context een positief milieu imago voor de sector te promoten, alsook duurzame verpakkingsalternatieven waar de papierverpakkingen vaak synoniem voor zijn, te ondersteunen.**

5 Bronnen

Dit memorandum is gebaseerd op een reeks adviezen, unaniem overeengekomen tussen de leden van de brc Papier-, grafische en uitgeverijensector van de CRB:

Advies over de concessies voor de bedeling van erkende kranten en tijdschriften, dd. 20/12/2018 (CRB 2018-3350), consulteerbaar via deze [link](#)⁵

Advies over de krachtlijnen voor een duurzame toekomst voor de uitgeverijensector, dd. 1/03/2018 (CRB 2018-0511), consulteerbaar via deze [link](#)⁶

Advies over de krachtlijnen voor een duurzame toekomst voor de drukkerijensector, dd. 1/03/2018 (CRB 2018-0510), consulteerbaar via deze [link](#)⁷

Advies “Samen met de overheid werken aan een sterke circulaire waardeketen van de papier-, grafische en uitgeverijsector”, dd. 27/02/2017 (CRB 2017-0329), consulteerbaar via deze [link](#)⁸

Dit memorandum haalt ook inspiratie uit een reeks verslagen en rapporten van de Brc Papier-, grafische en uitgeverijensector van de CRB:

Rapport (deel I) over de concessies voor de dienst van algemeen economisch belang (DAEB) betreffende de bedeling van de erkende kranten en tijdschriften (CRB 2018-3278), consulteerbaar via deze [link](#)⁹

Rapport (deel II) over de mogelijke oplossingen voor de toekomst van de DAEB met betrekking tot de bedeling van erkende kranten en tijdschriften (CRB 2018-3279), consulteerbaar via deze [link](#)¹⁰

Verslag “Naar een duurzame uitgeverijensector in België” (CRB 2018-0504), consulteerbaar via deze [link](#)¹¹

Verslag “Naar een duurzame drukkerijensector in België” (CRB 2018-0349), consulteerbaar via deze [link](#)¹²

Verslag “het ecosysteem van de waardeketen van de papier-, grafische en uitgeverijsector” (CRB 2017-0313), consulteerbaar via deze [link](#)¹³

---

⁵<https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/601/concessies-voor-de-bedeling-van-de-erkende-kranten-en-tijdschriften/12>

⁶<https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/424/krachtlijnen-voor-een-duurzame-toekomst-voor-de-uitgeverijensector/12>

⁷ <https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/423/krachtlijnen-voor-een-duurzame-toekomst-voor-de-drukkerijensector/12>

⁸<https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/374/samen-met-de-overheid-werken-aan-een-sterke-circulaire-waardeketen-van-de-papier-grafische-en-uitgeverijsector/12>

⁹<https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/603/concessies-voor-de-dienst-van-algemeen-economisch-belang-daeb-en-mogelijke-toekomstige-oplossingen-voor-de-daeb/12>

¹⁰<https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/603/concessies-voor-de-dienst-van-algemeen-economisch-belang-daeb-en-mogelijke-toekomstige-oplossingen-voor-de-daeb/12>

¹¹ <https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/422/naar-een-duurzame-uitgeverijensector-in-belgie/12>

¹² <https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/421/naar-een-duurzame-drukkerijensector-in-belgie/12>

¹³<https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/373/het-ecosysteem-van-de-waardeketen-van-de-papier-grafische-en-uitgeverijsector/12>